

DIARI DE SESSIONS DE LA COMISSIÓ D'ASSUMPTES SOCIALS I DRETS HUMANS DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DL PM 1094-2011

Fq.Con.núm. 33/27

VIII legislatura

Any 2013

Núm. 34

Presidència de l'Honorable Sra. Maria Assumpció Pons i Fullana

Sessió celebrada dia 7 de febrer del 2013

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

I. Elecció del càrrec de vicepresident o vicepresidenta de la Mesa de la comissió.	454
II. PROPOSICIONS NO DE LLEI:	
1) RGE núm. 5912/12 , presentada pel Grup Parlamentari PSM-Iniciativaverds-Entesa i Més per Menorca, relativa a sanitat per a totes les persones.	454
2) RGE núm. 6970/12 , presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a accions formatives per a joves desocupats.	459
3) RGE núm. 8344/12 , presentada pel Grup Parlamentari Popular, relativa a victimització secundària.	462

LA SRA. PRESIDENTA:

Bona tarda, senyores i senyors diputats. Començarem la sessió d'avui, i en primer lloc els demanaria si es produeixen substitucions.

LA SRA. BOSCH I ACARRETA:

Sra. Presidenta, Lourdes Bosch substitueix Alejandro Sanz.

EL SR. CAMPS I CASASNOVAS:

Antoni Camps substitueix Carolina Torres.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Sí, gràcies, Sra. Presidenta. Miquel Jerez substitueix José Torres.

I. Elecció del càrrec de vicepresident o vicepresidenta de la Mesa de la comissió.

LA SRA. PRESIDENTA:

El primer punt de l'ordre del dia d'avui consisteix en l'elecció de càrrec de vicepresident o vicepresidenta, atesa la renúncia presentada pel Sr. Vicenç Thomàs i Mulet.

Preg al Grup Parlamentari Socialista que faci arribar a aquesta presidència el nom del diputat o la diputada que proposa per al càrrec de vicepresident o vicepresidenta.

LA SRA. OBRADOR I GUZMAN:

Gràcies, Sra. Presidenta. Proposam Cristina Rita.

LA SRA. PRESIDENTA:

Demanaria als diferents portaveus dels grups si es pot entendre per assentiment.

LA SRA. BAUZÁ I ALONSO:

Sí, por parte del Grupo Popular, ningún problema.

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

Pel nostre grup tampoc, cap problema.

LA SRA. PRESIDENTA:

Idò s'entendria per assentiment, i prec a la Sra. Cristina Rita que ocupi el seu lloc.

Passam al segon punt de l'ordre del dia d'avui, que consisteix en el debat de les proposicions no de llei RGE 5912, 6970 i 8344/12.

II.1) Proposició no de llei RGE núm. 5912/12, presentada pel Grup Parlamentari PSM-Iniciativaverds-Entesa i Més per Menorca, relativa a sanitat per a totes les persones.

En primer lloc passam al debat de la Proposició no de llei RGE núm. 5912/12, del Grup Parlamentari PSM-Iniciativaverds-Entesa i Més per Menorca, relativa a sanitat per a totes les persones. Per defensar-la té la paraula l'Hble. Diputada Sra. Santiago, per un temps de deu minuts.

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

Gràcies, presidenta. Bona tarda a tots i a totes, i he de comentar que aquesta proposició no de llei va entrar en el Registre del Parlament el mes de juliol i, bé, el calendari ha fet que avui la debatem. Som al mes de febrer, hi ha hagut entre el registre d'aquesta proposició no de llei i el debat que avui es produeix dos fets que crec que són importants. Un és la mateixa modificació del reial decret del mateix govern, que es veu obligat a modificar el reial decret a causa de la barbaritat que suposava el primer document; i després una interlocutòria o una valoració del Tribunal Constitucional en relació amb l'exclusió de les persones que estan en situació d'irregularitat administrativa.

Nosaltres consideram que aquest reial decret llei modifica dues lleis que varen tenir molta importància, varen ser molt debatudes i consensuades: modifica la Llei d'estrangeria actual, en vigor, i la llei de l'any 2003, de 8 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut, i les modifica per a nosaltres en un dels aspectes més greus de la modificació que suposa aquest reial decret, que és la concepció que el ciutadà ja no és subjecte de ser portador de la salut pública, sinó que ha de ser assegurat, passant del concepte que teníem que com a ciutadà tenia garantida una sanitat pública a aquest concepte d'assegurat.

Ho feia, a més, amb l'exclusió de dos grups molt importants. Un eren aquelles persones que fins a 25 anys podien ser considerades persones beneficiàries d'una cartilla dels seus progenitors, i a partir dels 25 anys havien de tenir Seguretat Social o, si no, havien de demostrar que estaven en una situació de pobresa per poder ser beneficiaris de la sanitat pública. Aquest aspecte és modificat pel mateix govern, la qual cosa demostra l'encert d'aquesta proposició no de llei de demanar que el Parlament se situés davant aquesta situació, no sense problemes, perquè el que ha fet ha estat donar de baixa totes aquelles persones majors de 26 anys que no estiguessin cotitzant a la Seguretat Social, les dóna de baixa de la seva targeta sanitària individual com a ciutadans, i aquestes persones quan van al metge se n'adonen, els diuen que no tenen targeta sanitària, han d'anar a l'administració pública de l'Estat o a l'administració pública, i han de cercar un beneficiari per poder rebre sanitat pública quan abans la tenien com a ciutadans, i l'han de tenir, si és el del pare o si és de la mare, com a beneficiaris d'un assegurat. Però almanco tenim aquesta modificació, independentment que tinguin 20, 26, 27 anys, però jo crec que la mateixa modificació obligada del Govern argumenta aquesta proposició no de llei.

I després ens trobam que el reial decret estableix que el col·lectiu de persones que no estiguin en situació de regularitat administrativa només podran ser ateses per urgències, per embaràs, part, postpart i els menors de 18 anys. A nosaltres això ens pareix que atempta contra tots els documents signats internacionalment per l'Estat espanyol, des dels drets humans a qualsevol altre document jurídic o de voluntat política. Atempta contra el nostre propi Estatut; el nostre propi Estatut en el seu article 26 diu textualment que es garanteix el dret a la prevenció i a la promoció de la salut mitjançant un sistema sanitari públic de caràcter universal, i de caràcter universal és tothom, no es pot excloure de la universalitat ningú, és de caràcter universal.

I a més a més tenim..., ha volgut el calendari que fos posterior a la resolució del Tribunal Constitucional de desembre, que estableix de forma molt clara que l'estalvi, per molt necessari i legítim que sigui, no pot prioritzar sobre l'interès general de la salut col·lectiva i de la salut individual. Això és a rel, i vostès ho sabran, que el País Basc presenta, manifesta que està disposat a continuar donant salut a tots els ciutadans, independentment de la seva situació administrativa, elabora un decret, publica un decret, i el Govern de l'Estat espanyol el recorre al Tribunal Constitucional. Són dues vies, una era aquesta i, l'altra, el copagament. El copagament el Tribunal Constitucional diu que no atempta la Constitució, però en aquesta interlocutòria, o no sé exactament el nom tècnic del que fa el Tribunal Constitucional, diu que continuï donant sanitat pública a tots els ciutadans del País Basc perquè és constitucional donar sanitat a tots els ciutadans que són al territori de la comunitat autònoma, perquè la Constitució defensa aquest tipus de sanitat pública i per a tothom, perquè atempta la sanitat pública i atempta la sanitat individual.

Davant això està molt clar que en aquest moment és la voluntat del Govern de les Illes Balears no donar sanitat pública de forma normalitzada a tots els residents de la nostra comunitat autònoma. Jo record que el mes de desembre vàrem fer una pregunta directa al vicepresident del Govern, el vicepresident del Govern va dir que no estava disposat a canviar-ho, i nosaltres pensam que el Parlament ha de donar un avís al Govern que no pot continuar amb aquest *apartheid* que està fent sanitari, i que hem de donar sanitat a tots els ciutadans residents a la nostra comunitat autònoma.

No és un efecte crida, com s'ha dit a vegades, la sanitat no és un efecte crida. La immigració està lligada a processos de feina; quan aquesta feina no existeix, i això ho estan demostrant, els immigrants se'n van, se'n van al seu país, se'n van a altres comunitats autònomes o se'n van a altres països a cercar feina. No és un efecte crida tenir aquesta sanitat. Hi ha persones aquí que duen més de 10 anys residint a la nostra comunitat autònoma, que ens han ajudat a crear riquesa, que estan pagant els seus impostos a través de l'IVA, però que ara no tenen feina, s'han quedat sense feina, s'han quedat sense prestació de l'atur i nosaltres els exclouem de la sanitat pública d'una forma normalitzada. Això ens ha de fer..., hem de modificar-ho i el Parlament ha de dir al Govern que ho modifiqui.

Això no suposa un sobrecost econòmic de cap tipus. De fet en el document del Tribunal Constitucional un dels arguments que manté és que l'Estat no ho pogut demostrar amb claredat quin sobrecost suposa aquesta atenció a les persones immigrants o irregulars, i per tant pensam que s'ha de modificar aquesta situació per a tots els ciutadans de la nostra comunitat autònoma.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Santiago. Passam al torn de fixació de posicions. Pel Grup Parlamentari Socialista té la paraula l'Hble. Diputat Sr. Vicenç Thomàs, per un temps de deu minuts.

EL SR. THOMÀS I MULET:

Gràcies, Sra. Presidenta. El passat 25 d'abril es varen complir 26 anys de l'aprovació de la Llei general de sanitat, essent ministre de Sanitat el Sr. Ernest Lluch, una llei que volia fer efectiu el dret a la protecció de la salut que està reconegut a l'article 43 de la Constitució Espanyola, i també a l'article 25 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.

La Llei general de sanitat era una llei que donava el dret a l'atenció sanitària a tots els espanyols i a tots els residents al nostre país; una llei que va convertir en realitat aquella expressió que va ser un lema de l'OMS dels anys vuitanta, de salut per a tots; una llei que va posar les bases del nostre sistema nacional de salut, que ha continuat i s'ha desenvolupat al llarg d'aquests darrers trenta anys. I el darrer exemple d'aquest desenvolupament és la Llei general de salut pública que va ser aprovada l'octubre del 2011, i que finalitza la universalització efectiva de la sanitat pública espanyola i ofereix instruments jurídics per a una atenció integral a la salut amb l'impuls de les polítiques de salut pública, especialment d'avaluació amb impacte en salut.

En aquests anys no només hem aconseguit desenvolupar un dels millors sistemes públics de salut, molt ben valorat tant pels ciutadans espanyols com a nivell internacional, un sistema de salut molt eficient, com també complir l'objectiu d'assegurar a tota la ciutadania un sistema de protecció que inclogui promoció de la salut, prevenció de la malaltia, i l'extensió de l'assistència sanitària a tota la població i avançant en superació de desequilibris territorials i socials que existien al nostre país en l'àmbit sanitari.

En aquest sentit la recent decisió del Govern d'Espanya, estam parlant del mes d'abril de l'any passat, de propiciar un canvi de model sanitari de manera unilateral, per un partit polític, sense diàleg i sense cap tipus de representació de cap partit polític amb representació en el Congrés de Diputats, però també, i és molt important, sense el suport del sector sanitari d'aquest país, i per tant el Partit Popular ha romput un dels consensos bàsics que en els darrers 25 anys han guiat la política sanitària del nostre país: la universalitat de l'atenció sanitària.

El Reial Decret Llei 16/2012, de retalls a la sanitat, suposa en la pràctica un canvi del model de sanitat fins ara, que era universal, públic, gratuït i equitatiu, i per tant constitueix una de les majors agressions a la sanitat pública que hem viscut en la història de la nostra democràcia. Suposa, com saben, passar d'un sistema de drets a un sistema d'assegurança, és a dir, retrocedim al sistema anterior d'abans de la Llei general de sanitat de l'any 1986, en què l'atenció sanitària era una contraprestació per allò cotitzat i no un dret ciutadà universal. Aquesta decisió, adoptada de manera pensam nosaltres que irresponsable i sense consens, és d'una gran gravetat i tindrà repercussions tant en la cohesió social com en la salut pública del nostre país.

Per una part no està clar com es garantirà l'assistència sanitària de col·lectius que segons el reial decret, per moltes modificacions que s'hi hagin fet *a posteriori*, no tenen la consideració d'assegurats, i no només ens referim a estrangers o a immigrants, sinó a altres col·lectius d'aquest país, persones que no han accedit encara al seu primer treball o que no hagin cotitzat en cap moment.

També hem de considerar l'exclusió d'immigrants en situació irregular, que suposarà un estalvi absolutament irrellevant en termes de reducció de dèficit i que probablement el seu impacte en termes de salut a la llarga serà molt més important, i especialment en persones que ja tinguin determinades malalties cròniques i importants, perquè dependrà la seva continuïtat de la seva capacitat de renda per poder-les pagar, com ja s'està vivint aquests darrers mesos.

Hem de remarcar que precisament va ser el Comitè sobre drets econòmics, socials i culturals de les Nacions Unides que ja ha analitzat el cinquè informe d'Espanya sobre l'aplicació del pacte internacional de drets econòmics, socials i culturals, i ha manifestat ja públicament la seva preocupació per aquestes modificacions introduïdes pel Reial Decret 16/2012, en particular per les modificacions de la Llei d'estrangeria del 2009, que en aquests moments es veu modificada l'atenció als immigrants.

Nosaltres evidentment donarem suport a aquesta proposició no de llei de Més per Mallorca, però crec que allò important és que el Parlament ha d'instar el Govern a assegurar que aquest principi d'universalitat de les prestacions sanitàries, les reformes que s'adoptin no limitin l'accés a aquelles persones que resideixen a Espanya, que no limitin l'accés al Servei de Salut qualsevol que sigui la seva situació legal. És més, nosaltres haguéssim afegit un altre punt a aquesta proposició no de llei, i és instar el Govern a presentar un recurs davant el Tribunal Constitucional enfront d'aquest reial decret 16/2012 perquè clarament vulnera l'article 25.1 de l'Estatut d'Autonomia, que és una llei norma bàsica d'aquest país, que diu textualment que es garanteix el dret a la prevenció i a la promoció de la salut mitjançant un sistema sanitari públic de caràcter universal. Això és el que diu i és el que varem aprovar tots els partits polítics l'any 2007 aquí a la seu del Parlament. Per tant ens trobam que el Govern de les Illes Balears ha fet un desistiment de les competències i ha permès que es vulneri la norma fonamental de la nostra comunitat autònoma. Per tant no seria un instrument inadequat instar el Govern a presentar un recurs davant el Tribunal Constitucional.

És veritat, com ha dit la Sra. Santiago, que *a posteriori* a la presentació de la PNL el Tribunal Constitucional va dir una cosa molt important, perquè és un principi molt bàsic; en resum va dir que primer s'ha de garantir la salut i després els efectes econòmics, i que a més garantir la salut individual era garantir la salut pública comunitària. Són dos conceptes molt importants i bàsics. Allò important primer és garantir la salut, després els efectes econòmics, i garantint la salut individual es garanteix la salut pública comunitària.

Per tant des del nostre punt de vista estam davant una situació que podríem resumir com una demolició programada del sistema públic de salut d'aquest país, i per tant nosaltres no hi estam d'acord, com tampoc no hi està d'acord el cent per cent del col·lectiu sanitari d'aquest país, i estam parlant de metges, d'infermeres, de col·legis professionals, d'organitzacions científiques, etc., etc. M'he oblidat dels sindicats. Per tant nosaltres donarem suport a aquesta iniciativa de Més per Mallorca.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Thomàs. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula l'Hble. Diputada Sra. Maria José Bauzá per un temps, com sap, de deu minuts.

LA SRA. BAUZÁ I ALONSO:

Muchas gracias, Sra. Presidenta. Voy a explicar el voto en contra de esta proposición, y lo primero que quiero decir es que el Gobierno no ha retirado la asistencia sanitaria a nadie. Bajo ningún concepto se puede confundir el derecho a la asistencia sanitaria, a la atención sanitaria con el derecho a la tarjeta sanitaria. El Gobierno con esta reforma, lejos de disminuir la cobertura, ha permitido por primera vez en España ampliarla a determinados colectivos que hasta ahora no tenían derecho a ella.

Y no se confundan, el marco legal para regular quién tiene derecho a ser asegurado no es una cuestión de economía, no es una cuestión de ajuste o de recorte económico. Se trata de cumplir con la normativa europea y con las conclusiones del Tribunal de Cuentas, algo que por otra parte no se hizo nunca durante la etapa del gobierno socialista.

Esta reforma pone orden en una situación que no estaba adecuadamente regulada y nos sitúa en mismo nivel que el resto de Europa. En ningún país de la Unión Europea se da cobertura sanitaria total a personas de otra nacionalidad simplemente con el empadronamiento. Quiero recordarles también que la obligación de facturar la asistencia sanitaria a personas no aseguradas estaba contenida ya en la Ley general de sanidad de 1986. Así que no estamos hablando de nada nuevo.

Con las mismas garantías que tienen los españoles, es como se va a aplicar el procedimiento para los ciudadanos de otras nacionalidades que tengan la condición de asegurados. A ellos les serán de aplicación específica las normas europeas, los convenios bilaterales o les exigencias de extranjería que se requieran según el caso. Con esta medida simplemente nos equiparamos a los países de nuestro entorno y evitaremos determinados abusos que se venían produciendo sobre nuestro Sistema Nacional de Salud.

Tal y como puso de manifiesto el Tribunal de Cuentas, el sistema sanitario español estaba asumiendo indebidamente y con cargo a nuestros presupuestos, la asistencia sanitaria de personas que ya la tenían cubierta, bien por la seguridad social de sus países o bien por seguros privados. Este descontrol al que el PSOE no puso freno es lo que ha provocado que sólo en un año, en el 2009, nuestro país haya dejado de facturar 1.000 millones de euros a otros países, 1.000 millones de euros debidos a la asistencia sanitaria de más de 700.000 ciudadanos que vienen, se operan y vuelven a sus países de origen, siendo su sistema nacional de salud el que debe hacerse cargo de los gastos generados por esta operación, y lo que es peor, asumiendo gastos futuros ocasionados por la tarjeta sanitaria que les hemos otorgado.

El Tribunal de Cuentas ha detectado además que las personas de otros países, supuestamente sin recursos económicos suficientes, que supone para España un coste de más de 450 millones de euros, no tienen ninguna obligación de presentar ningún documento expedido por un organismo oficial del estado de procedencia, ningún documento que acredite que esa persona carezca de cobertura sanitaria en dicho país. Únicamente tienen que presentar una declaración jurada de ingresos económicos. Sin embargo, cuando los españoles van a esos países y quieren acogerse a ese epígrafe, deben presentar la declaración de la renta y un certificado de la Agencia Tributaria. Yo creo que la discriminación para los españoles es evidente. Conseguir la gratuidad sanitaria por parte de un inglés, de un alemán, un francés, o un portugués es bastante más fácil que para los españoles en sus países.

Estarán conmigo en que, dada nuestra situación económica actual, no podemos ser los benefactores de los demás países, máxime cuando estamos exigiendo a nuestros ciudadanos grandes sacrificios. No se puede entender que seamos absolutamente estrictos y restrictivos respecto a la asistencia sanitaria a nuestros conciudadanos y nos permitamos el lujo de seguir sufragando indebidamente el coste de la atención sanitaria a ciudadanos europeos cuyos países deberían hacerse cargo.

Otra muestra de la mala gestión y de la necesidad de reformar el sistema, ha quedado patente cuando se ha realizado por primera vez un cruce de datos entre las tarjetas sanitarias con la información tenida en otros ministerios. Se han detectado irregularidades, como por ejemplo 800.000 titulares que constaban como beneficiarios de otras personas, cuando en realidad estaban dados de alta en la Seguridad Social y debían ser titulares. De ellas, 200.000 personas figuraban como beneficiarios de un pensionista, pese a ser activos por lo que han podido tener acceso a medicamentos sin aportar el 40% que les correspondía. Se han detectado 150.000 tarjetas sanitarias activas de personas ya fallecidas, y 552.000 tarjetas sanitarias

de personas consideraras como sin recursos, que efectivamente tenían recursos.

Todos estos datos obtenidos por el Tribunal de Cuentas es lo que ha llevado a exigir un cambio en el sistema de concesión de la tarjeta sanitaria.

Los ciudadanos exigen gestionar con seriedad y con rigor y por eso se están haciendo las reformas. El Partido Popular está absolutamente a favor y va a trabajar día a día para dar a los españoles una sanidad y un sistema sanitario público, universal, gratuito y de calidad. Y lo más importante, un sistema sanitario sostenible. Y lo hará, no detrás de una pancarta y con grandes esloganes, sino tomando medidas efectivas.

El problema es que el Partido Socialista durante ocho años no ha sabido, o no ha querido dar las herramientas necesarias a las comunidades autónomas para poder gestionar mejor. Ustedes saben perfectamente que durante los años de gobierno socialista, las comunidades autónomas tanto del PSOE, como las del PP y las nacionalistas les pidieron que se tomaran medidas y que les dieran herramientas para poder gestionar realmente su presupuesto sanitario y ustedes no lo hicieron. De hecho, dos miembros bien conocidos del Partido Socialista, más concretamente dos ex-ministros de sanidad y en dos informes independientes hablan de que se echa de menos introducir medidas racionales que indiquen una mejor planificación y gestión a largo plazo, porque si no, el sistema no es sostenible. Esto lo decía el Sr. Soria. Y el Sr. García Vargas dice que el Sistema Nacional de Salud no puede continuar evolucionando sin una dirección clara y sin tomar las medidas coste-beneficio necesarias para dar un sistema sanitario de calidad a los españoles.

Miren, este gobierno está dando las herramientas a las comunidades autónomas, coordinándose con ellas para que el presupuesto de 31 de diciembre sea muchísimo más real que el del año pasado. Esa es la única razón, y de esas medidas del real decreto ya se están obteniendo resultados, lo que hace en estos momentos mucho más sostenible el sistema sanitario que hace un año. Esa es la realidad. Como ven, no es una cuestión ni de derechas, ni de izquierdas, ni de ideología, es una cuestión de realidades y de necesidades.

La demagogia se desmorona cada día con la realidad. Nadie va a quedar desatendido y ustedes lo saben. A los inmigrantes en situación irregular se les seguirá prestando asistencia de urgencia, por enfermedad o accidente, atención a las mujeres en el embarazo, parto y post-parto y asistencia sanitaria a menores de 18 años, así como a los enfermos crónicos. En Baleares se da cobertura sanitaria en todos los supuestos de salud pública y, de hecho, todos los posibles casos que quedan fuera de cobertura, están recibiendo algún tipo de solución a través del servicio de prestaciones del servicio de salud.

Y no se escuden en los profesionales, han sido cientos los profesionales que han dado su opinión al Gobierno y todos en la línea de homologarnos a los países de nuestro entorno. Y no me digan que ustedes mejoraron la universalidad, porque en las leyes anteriores se ha hablado de una universalidad pero con condiciones. En la Ley de salud pública del 2011, la disposición adicional sexta dice que la extensión del derecho al acceso a la asistencia sanitaria pública se realizará para determinados colectivos, en función de la evolución de las cuentas públicas;

o sea, que lo condicionaban a la cuestión económica, no era una cosa abierta y libre.

Nosotros con esta reforma lo que hemos hecho ha sido dar recorrido a la universalidad y en estos momentos hay más ciudadanos españoles atendidos por el sistema nacional de salud que los que había hace un año. Hay colectivos de profesionales que están atendidos y que hace un año no lo estaban. El real decreto garantiza totalmente y no ha cambiado nada en cuanto a la definición del derecho a la protección de la salud y a la asistencia sanitaria. No ha cambiado nada en cuanto a la financiación pública vía presupuesto del Sistema Nacional de Salud.

Por lo tanto, quiero transmitir tranquilidad, y el mejor ejemplo de que este real decreto es social y supone un hito en la prestación sanitaria, es el hecho de que más de 1,5 millones de familias, de los que ninguno de sus miembros recibe ningún ingreso, ninguna prestación económica y que hasta ahora tenían que pagar el 40% de la prestación farmacéutica, gracias a este real decreto no van a pagar nada. Repito que es un hito dentro de lo que es la justicia social, les guste o no les guste. Y esto no se lo he oído decir a ustedes por ninguna parte y esto es un logro del Partido Popular.

Con el real decreto hemos resuelto un problema diagnosticado por el Tribunal de Cuentas que ustedes no pudieron resolver, 1.000 millones de ineficiencia en la gestión con los europeos. Hemos conseguido que los españoles sean tratados en Europa como los europeos son tratados en España desde el punto de vista sanitario y que los países de origen se hagan cargo de la atención sanitaria para regenerar ese agujero de más de 1.000 millones. Y yo me pregunto, ¿tomaron ustedes algún tipo de medidas para hacer sostenible nuestro sistema sanitario? Creo que cualquier informe independiente externo que hable de sanidad en estos momentos, certifica y diagnostica que la sanidad europea (...) la sanidad española, si no se hacen las reformas necesarias, se hace insostenible.

Se deben tomar las medidas que sean necesarias para hacer una sanidad sostenible en el tiempo, pero de calidad e igual para todos los españoles. Y eso es lo que está haciendo este Gobierno. Se deben evitar los abusos y los fraudes que han existido hasta ahora y por supuesto se debe acabar con la mala gestión que nos ha llevado a la situación actual, en la que nos encontramos con una deuda de más de 15.000 millones de euros de la sanidad española, ese sí que es el peor enemigo de la universalización de la asistencia sanitaria. Yo creo que debemos buscar caminos y soluciones de encuentro entre todos para sacar este sistema sanitario de la crisis de sostenibilidad que tiene.

Los ciudadanos nos piden unión para tratar la sostenibilidad del sistema sanitario fuera del debate político. Y hoy más que nunca, los ciudadanos nos piden consenso y trabajar conjuntamente. Por eso les animo a alejarse de la demagogia y a sumarse al Partido Popular en la búsqueda de soluciones.

Muchas gracias.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Bauzá. Sra. Santiago, vol fer ús de la paraula per contradiccions?

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

Gràcies, Sra. Presidenta. Agraïm al Partit Socialista el seu suport. Efectivament, nosaltres teníem un sistema de salut molt eficaç i molt eficient, perquè amb pocs doblers s'aconseguia realment l'objectiu del sistema de salut i que era donar una excel·lent salut a tota la ciutadania. Segurament en aquesta eficàcia i en aquesta eficiència, una de les seves fites va ser la universalitat, sense cap dubte.

Sr. Thomàs, jo pens que no només es romp el consens amb aquest real decret, no només es romp el consens amb la llei que vostè ha esmentat i nosaltres també, sinó que es romp un consens de la transició que es va pactar amb totes les forces polítiques en aquell moment democràtiques, tothom va cedir part de la seva història, part de la seva ideologia, i un dels punts clau era la universalització del sistema públic sanitari; i en això la dreta d'aquell moment hi va estar d'acord. La dreta actual romp amb aquest pacte de la transició i fa una sanitat no universal, per molt que la Sra. Bauzá vulgui dir que és universal, quan un comença a excloure grups que conviuen a la nostra comunitat autònoma o que conviuen a l'Estat espanyol, deixa de ser universal.

A la Sra. Bauzá li diria que m'ha donat arguments que jo no he utilitzat. Jo en cap moment no he parlat de turistes, jo parl de persones que conviuen, que resideixen a la nostra comunitat autònoma. Em pareix molt lloable tot l'esforç que faci cada administració per aconseguir que si ve un alemany aquí i s'opera, el govern d'Alemanya ho pagui. Però això no té res a veure amb persones que viuen fa 10 anys aquí i que ara deixen de ser irregulars, perquè no tenen feina i no poden mantenir el seu certificat de residència i deixen de tenir seguretat social normalitzada. La d'urgència, què m'està dient que en el segle XXI si algú s'ha d'operar d'apendicitis no l'operarem? Jo li parl de la sanitat pública normalitzada, no li parl de turistes. Vostè voldrà que els nostres joves immigrants que en aquests moments són als països de Amèrica del Sud, d'Europa, per exemple al Japó no tinguin seguretat pública? No serà el nostre govern que vetlli per ells? També seran immigrants. No vetllarà, independentment dels convenis que tenim, si són residents d'aquest país, no voldrà que aquests immigrants en tinguin, independentment de la seva situació si treballen o cerquen feina, com molts dels nostres joves. No ho voldrà? Idò nosaltres l'únic que demanam és que sigui per a les persones residents a la nostra comunitat autònoma.

És curiós que jo li estigui parlant del Tribunal Constitucional que és el que vetlla per la Constitució i vostè m'estigui parlant tot el temps com a argument fonamental del Tribunal de Comptes. Tenim mentalitats diferents. El Tribunal de Comptes ha de vetllar, sens dubte, perquè l'administració funcioni, si ho fa malament corregir-la i millorar-la. I el Tribunal Constitucional ha de vetllar pels drets dels ciutadans. Vostès s'afirmen molt en el Tribunal de Comptes i el Tribunal de Comptes cada any, governi qui governi, troba que hi ha coses que es fan malament i demana millores, faltaria més!; i el Tribunal Constitucional diu al Govern del Partit Popular que la sanitat està per damunt del dèficit, la sanitat individual i col·lectiva està per damunt del dèficit. I li ho diu.

I sí que ha canviat el model sanitari. Llegeixi el document del Tribunal Constitucional i són els mateixos advocats de l'Estat que li expliquen al Tribunal Constitucional que hi ha hagut un canvi de sistema sanitari i que del canvi de sistema sanitari universal s'ha passat al sistema d'assegurat. Això ho diuen com a argument els advocats de l'Estat al Tribunal Constitucional. I ho justifiquen per qüestions econòmiques. I el Tribunal Constitucional els diu que no ho justifica per qüestions econòmiques, parla de 800.000 milions, però no explica com els estalvia. Això els ho diu el Tribunal Constitucional, no els ho diu l'oposició. I vostè s'aferra al Tribunal Constitucional.

I justifica que perquè hi ha 800.000 pensionistes que han estafat i estaven com a beneficiaris dels pensionistes, modifica el pagament dels pensionistes que són 8 milions i com que hi ha un 10% que estafa l'administració pública, canviarem el copagament als altres que ho fan bé. Això té sentit? Imagini's que els ciutadans fessin això amb els polítics, com que hi ha un 10% de polítics que estafa...

LA SRA. PRESIDENTA:

Vagi acabant, Sra. Santiago.

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

Gràcies. Com que hi ha un 10% de polítics que estafen, no volem administracions polítiques, il·legalitzam els partits polítics, com que hi ha polítics estafadors. Vostè em diu que s'han detectat 800.000 cartilles, però de pensionistes n'hi ha més de 8 milions que no han estafat, que han fet les coses com tocava, i vostès a aquests els han modificat el copagament i així, una darrera l'altra.

Tots els professionals, no és cert, seran tots els professionals que han parlat amb vostè. Manifestacions públiques de col·legis professionals, d'associacions sanitàries dient que estaven en contra d'aquesta barbaritat, cada dia.

No tenc més temps. Jo crec que fraus se'n cometen cada dia, i el frau no pot justificar modificacions de llei. Tenim un frau, ha sortit avui, del certificat de residència que vostès varen posar en marxa, que per a vostè era la garantia contra el frau, s'ha comprovat que era més fàcil un certificat de residència, perquè abans, si no duies el DNI, no et deixaven entrar a l'avió...

LA SRA. PRESIDENTA:

Sra. Santiago, vagi acabant.

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

...era la garantia ha demostrat... I no per això es pot justificar que no es faci el certificat de residència, pel frau, perquè frau, malauradament, sempre n'hi ha i s'ha de lluitar contra el frau, però el frau no justifica canviar la sanitat pública.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sra. Santiago. Passam idò a la votació de la Proposició no de llei RGE núm. 5912/12.

Vots a favor? 5.

Vots en contra? 10.

Cap abstenció.

En conseqüència queda rebutjada la Proposició no de llei RGE núm. 5912/12.

II.2) Proposició no de llei RGE núm. 6970/12, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a accions formatives per a joves desocupats.

A continuació passam al debat de la Proposició no de llei RGE núm. 6970/12 del Grup Parlamentari Socialista, relativa a accions formatives per a joves desocupats. Per a la seva defensa té la paraula l'Hble. Diputada Sra. Joana Barceló, per un temps de deu minuts.

LA SRA. BARCELÓ I MARTÍ:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta, senyores diputades, senyors diputats. Fonamentalment el que es demana amb aquesta proposta és una qüestió molt senzilla, que els programes del Govern específics i concrets, com el que anuncia, arribin a tots els indrets de les illes.

Ens trobam que dia 14 de setembre, el Consell de Govern aprova una iniciativa amb un bon títol: "el SOIB destinarà 774.000 euros a accions formatives per a joves desocupats". Després la lletra petita ja era un poc més complicada, perquè assenyalava que aquests recursos es destinaven a l'Escola d'Hostaleria de les Illes Balears per a la implantació de diverses accions formatives adreçades a joves desocupats. Per tant, era un programa específic lligat a l'Escola d'Hostaleria. Després si anam a la pàgina de l'Escola d'Hostaleria, el tema dels joves no és sencer, hi ha molts de cursos d'aquests que es posen en marxa, 20 actuacions que sí són específiques per a joves i n'hi ha que no, que són per a treballadors desocupats en general i de manera específica.

I a partir d'aquí ens demanàvem, per què aquests programes específics de joves desocupats no arriben a la resta d'illes? Per què aquest programa només es realitza a través de l'Escola d'Hostaleria, a les instal·lacions de la mateixa Escola d'Hostaleria? I a partir d'aquí, perquè existeixen mecanismes que ho poden fer possible, què demanam? Que aquesta formació específica pugui arribar a totes les illes, es pot i, a més a més, existeixen experiències de concertació en centre propis del Govern, com poden ser a Menorca l'Institut Maria Àngels Cardona, o Blanca Dona a Eivissa. Per què no ho feim possible?

A partir d'aquí i amb aquesta introducció, que és molt senzilla, sense entrar en cap altra polèmica, simplement demanàrem que aquestes accions formatives, que aquest programa específic, arribi a les diferents illes i que, per tant, l'oportunitat d'ocupació que dona l'activitat turística sigui evidentment compartida com una oportunitat per a tots els joves de cada una de les illes.

I m'atur aquí en aquesta primera intervenció, amb la voluntat que vertaderament entre tots puguem donar garantia a aquesta voluntat que creim que és justa simplement.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Barceló. En torn de fixació de posicions i pel Grup Parlamentari PSM-Iniciativaverds-Entesa i Més per Menorca té la paraula l'Hble. Sra. Fina Santiago, per un temps de deu minuts.

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

Gràcies, presidenta. Nosaltres, de manera també molt breu, perquè ens sembla que és una petició, una proposició no de llei molt clara i molt assenyada, li donarem suport.

Sens dubte el Govern de les Illes Balears ha de garantir en formació i en qualsevol altra prestació que realitzi als ciutadans els mecanismes necessaris perquè la prestació que sigui, en aquest cas la formació, arribi a totes les nostres illes, en aquest cas si és necessari no només exclusivament a través de l'escola, sinó a través d'altres formes de concertació o garantint que l'Escola d'Hostaleria pugui donar aquestes garanties a les altres illes i molt més quan parlem de temes d'hoteleria, que és el sector principal d'economia de la nostra comunitat autònoma i que entenem que per via de formació és la millor manera per millorar la productivitat i sobretot l'objectiu d'aquests joves desocupats tinguin no només formació, sinó garanties també futures d'ocupació.

Per tant, el nostre suport sense cap dubte.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Santiago. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula l'Hble. Sra. Margalida Prohens per un temps també de deu minuts.

LA SRA. PROHENS I RIGO:

Gràcies, Sr. Presidenta. Bones tardes, senyores i senyors diputats, en temes de joventut em plau en nom del Grup Parlamentari Popular comprovar que les accions que es du a terme des del Govern de les Illes Balears ha millorat quantitativament i qualitativament i que estan perfectament alineades amb les que està dissenyant i posant en marxa el Govern d'Espanya i també les anunciades per la Unió Europea. Ara sí, podem dir que els joves són una prioritat per als nostres governs i que ho demostren amb fets, fets palpables, dels quals es poden beneficiar ja molts de joves.

Un d'aquests és la formació específica per a joves desocupats, hem parlat i gairebé sempre en consens en aquesta comissió en diverses ocasions de la problemàtica dels joves concentrada bàsicament en les elevades taxes d'atur juvenil, tant a la nostra comunitat com a nivell de país que ens situen a la cua d'Europa quan a índex d'ocupació juvenil.

Uns índex que també ja hem dit tenen molta relació amb les dades que reflecteix la OCDE de les preocupants xifres quant a fracàs i abandonament escolar, la qual cosa ens du a la conclusió que hi ha un elevat nombre de joves, no tots, ja que és cert que també tenim taxes d'atur entre joves elevadament formats, però aquests índex són inferiors, que precisa d'una formació específica amb una acreditació oficial que els permeti al retorn al sistema educatiu que varen abandonar tal vegada temptats per una època en què trobar feines poc qualificades era molt senzill o bé una formació que els permeti també una incorporació al mercat de treball. A més, també s'han posat en marxa accions en altes esferes per potenciar aquesta incorporació al mercat i acabar amb la gran xacra dels nostres dies, que és l'atur juvenil. Iniciatives com la incentivació de la contractació amb bonificacions fiscal a empresaris, els plans per als joves emprenedors amb tarifes planes per a aquells que inicien el seu projecte, el contracte de suport als emprenedors, contracte per a la formació, formació professional dual, els plans d'ocupació específics o l'estratègia de mobilitat juvenil de la Unió Europea.

Quant a formació per a joves desocupats tenim, efectivament, la convocatòria que la Sra. Barceló apunta a la seva proposició no de llei amb col·laboració amb l'Escola d'Hoteleria per incentivar la formació i la inserció laboral dins els sectors turístic, restauració i serveis que com saben és el principal motor econòmic de la nostra comunitat.

A més, però, hi hem de sumar per exemple la convocatòria per a desocupats del SOIB per al 2013 que no només amb menys pressupost ha aconseguit arribar a més cursos per arribar a més persones desocupades, sinó que per primera vegada la convocatòria prioritza -per primera vegada- el col·lectiu dels joves amb el 50% d'aquesta convocatòria destinada especialment a joves desocupats d'entre 16 i 30 anys, d'aquestes 293 accions formatives, 207 permetran l'obtenció d'un certificat de professionalitat i la resta la formació en idiomes.

Aquestes accions formatives a més, com no podia ser d'altra manera, estan totalment descentralitzades: 220 es desenvoluparan a Mallorca, 32 a Menorca i 41 a les Pitiüses; 3.300 alumnes a Mallorca, 480 a Menorca i 615 a Eivissa i Formentera; i es troben també descentralitzades en diferents municipis de les illes per poder arribar al major nombre de persones possible.

Com s'ha comentat també la importància que la gran majoria d'aquestes accions condueixen a l'obtenció del certificat de professionalitat amb validesa nacional com a títol que acredita una qualificació professional del que Catàleg Nacional de Qualificacions i que reconeix la capacitat de l'alumne per desenvolupar una determinada feina.

També per primera vegada el 85% de la formació del SOIB condueix a l'obtenció d'aquests certificats. El SOIB realitza també un sondeig previ per tal d'assegurar que els demandants d'ocupació rebien una formació idònia i per tant, concloquin les accions formatives i obtenguin un certificat professional ajustat a les seves necessitats i a les del mercat laboral.

Moltes d'aquestes accions formatives tenen molt a veure amb la formació del sector turístic a què feia referència la portaveu del grup socialista i és que 231 accions formatives s'impartiran als centres col·laboradors del SOIB i 63 a centres propis.

Vostè al seu text fa referència a aquestes accions que es desenvolupen a l'illa de Mallorca i critica que aquesta oferta no existeixi a altres illes. Concretament a l'exposició de motius fa referència a l'illa de Menorca. Jo, la veritat és que sent vostè com és, una persona ben coneixedora del tema, probablement la que més coneix el sistema de formació de la comunitat dins aquesta comissió, i sent vostè una diputada que s'informa i que es prepara les seves intervencions, la veritat és que li he de confessar que no sé per on agafar-la i que em sorprèn.

Em sorprèn perquè a vostè li pressupòs que sap que el que demana avui aquí i el que insta el Govern a realitzar i a posar en marxa, vostè per força toca saber que ja s'està realitzant a les altres illes. Concretament, a l'illa de Menorca aquesta oferta s'està executant actualment al centre que vostè també ha anomenat, al mateix centre, a l'IES Maria Àngels Cardona i específicament els cursos que s'ofereixen en aquests moments són: Operacions bàsiques de restaurant i bar, Serveis de bar i cafeteria, Operacions bàsiques de pisos i allotjaments, Operacions bàsiques de pastisseria i Operacions bàsiques de cuina. I en totes aquestes accions hi ha hagut una prioritització clara d'un mínim del 50% per a joves, amb un pressupost total de 204.300 euros.

Pel que fa a la programació per al curs 2013-2014, que també s'organitzarà al centre Maria Àngels Cardona, tres quarts del mateix. S'impartiran: Operacions bàsiques de cuina, en dos cursos, Operacions bàsiques de pastisseria, també en dos cursos, Operacions bàsiques de restaurant i bar i cuina, també adreçat com a mínim a un 50% de joves i amb un pressupost de 276.810 euros, per la qual cosa el pressupost total per a aquesta família professional a Menorca és de 481.110 euros.

Pel que fa a Eivissa, també es desenvolupen els cursos d'aquesta família professional del sector turístic, a més de cursos transversals en idiomes al centre Blanca Dona, que és un centre propi del SOIB amb un pressupost actual de 188.925 euros, cursos que a més es poden anar ampliant segons les necessitats específiques del mercat.

Per això, podem afirmar clar i llampant i per dissipar qualsevol ombra de dubte o d'intentar confondre els ciutadans d'aquestes illes que els ciutadans de Menorca i de les Pitiüses poden accedir amb igualtat de condicions a les accions formatives per a joves, punt i final.

No ho sé, no intentin enganyar, no intentin confondre, no intentin crear polèmica on no n'hi ha. No intentin tapar tot allò que vostès no varen fer per als joves d'aquest terra semblant sospites sobre aquest govern, tot i que, mirant els temes que hem anat tractant just en aquest inici d'aquest nou període de sessions, veig tristament que aquest serà el *modus operandi* dels partits de l'oposició en tots i cadascun dels èxits d'aquest govern. Confondre, generar sospites, generar titulars polèmics, cercar sempre el titular negatiu, catastrofista i, fins i tot, fals per crear la imatge d'un govern que, com he argumentat, en aquest cas i que és extrapolable a molts d'altres casos i a moltes altres àrees, està demostrant la seva alta capacitat de gestió i amb menys recursos, amb més dificultats que mai i tot i les pedres que es troba al camí du endavant més iniciatives que mai; no distreure's de la seva escomesa principal que és la millora de la vida dels ciutadans de les Balears i, concretament, posar les polítiques de joventut i les oportunitats per a un dels col·lectius que més sofreix aquesta crisi en un primer pla.

Si aquest és el rol que juga l'oposició nosaltres no tenim cap dubte que el nostre serà repetir una i mil vegades la realitat de les coses tal com és, perquè aquestes millores que s'estan aconseguint per als ciutadans els arribin sense tergiversar, sense aquestes ombres de polèmica perquè les coses són molt més senzilles, o es fan o no es fan, i això que proposa el Grup Parlamentari Socialista en la seva proposició no de llei concretament, ja es fa. Per això, el vot del Grup Parlamentari Popular serà en contra.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Prohens. Vol fer ús de la paraula per contradiccions la Sra. Barceló?

LA SRA. BARCELÓ I MARTÍ:

Sí, moltes gràcies. Bàsicament, el que demanam aquí és perquè inicialment ens havíem cregut que vertaderament feia el Govern, havia fet un pla d'accions formatives per a joves desocupats, com el títol de l'acord del Consell de Govern assenyalava, i a partir d'aquí deim, si hi ha un pla d'accions formatives per a joves desocupats, com una cosa específica, nova, que es plantejava, molt bé, per què no hi hem de participar des dels altres indrets?

En definitiva, però, com després ha intentat explicar la portaveu del Grup Parlamentari Popular es tracta d'uns recursos que estan inclosos dins tota l'oferta formativa per a persones desocupades, per a joves desocupats de les nostres illes. És a dir, cap novetat, més que les places o part de les places d'aquests cursos són prioritàriament per als joves.

Per què? Perquè per primera vegada altres programes específics que hi havia per a joves, ja no hi són: el Programa de segona oportunitat, ja no existeix; les escoles tallers han disminuït un 40%, ... Per tant, han baixat els recursos formatius per a joves i tots aquests recursos els incloem dins el que és l'oferta formativa general que cada any la comunitat autònoma treu.

Intenten confondre la gent, que fan plans per a joves i quaranta mil coses quan és exactament el mateix programa any rere any i, és més, amb recursos... i per això fan aquesta actuació, abans l'Escola d'Hostaleria finançada per la Conselleria de Turisme era capaç de treure recursos per a persones desocupades, ara és a l'inrevés, ara són els recursos per a persones desocupades que financen l'Escola d'Hostaleria. Aquesta és la diferència. I creim que vertaderament seria bastant més rendible fer-ho com es feia abans, on sense un euro de recursos de la formació per a desocupats, l'Escola d'Hostaleria era capaç de treure formació per a 450 persones que havien esgotat totes les prestacions, i ara hem de finançar amb 700.000 euros la formació de 300 persones dins l'Escola d'Hostaleria.

Això no és més amb menys. Això és menys amb més recursos de formació per a persones aturades, i aquesta en el fons és la realitat. Ens volen fer creure que pensen i actuen més que mai a favor dels joves quan l'únic que han fet és reduir o suprimir els programes específics que hi havia per a joves i destinar recursos de formació per a tots els aturats, de manera específica als joves. No sumen recursos, resten recursos. Evidentment que sabem que a Menorca fan formació per a desocupats lligada a l'Escola d'Hostaleria. És que això ja ho feien abans, abans que vostès arribessin. Són els mateixos quatre cursos i els mateixos que fan a Eivissa. Això ja ho vàrem muntar. És que ens havíem cregut que hi havia un programa especial per als joves quan varen vendre la notícia. Són els mateixos recursos que hi havia, els mateixos que vàrem muntar. Ara, evidentment, amb l'accent posat als joves quan han desaparegut els programes de segona oportunitat.

Per tant, simplement, què vol que li digui? Ens havíem cregut que era un pla especial, que era un programa que suposava un esforç addicional del Govern a favor dels joves. Ja veim que no és així, que són menys recursos i, per tant i en definitiva, menys prestacions i menys suport fins i tot per als joves en temes formatius.

En aquest moment en què l'atur dels joves es va incrementant, que les Illes és on més problemes tenim, que si el sector turístic és una bona oportunitat per fer feina el que seria lògic és continuar incrementant aquests recursos i no precisament disminuir els recursos i les persones a què aquests recursos arriben.

Per tant, lamentam que vertaderament -repetim- no era un programa extraordinari per a joves, era la formació que tenim des de fa uns quants anys i constata una vegada més que van desapareixent els recursos per a formació de joves.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Barceló. Passam a la votació de la Proposició no de llei RGE núm. 6970/12.

Vots a favor? 5.

Vots en contra? 9.

Abstencions?... Ah!, perdonin, 10 vots en contra.

Cap abstenció.

En conseqüència, queda rebutjada la Proposició no de llei RGE núm. 6970/12.

II.3) Proposició no de llei RGE núm. 8344/12, presentada pel Grup Parlamentari Popular, relativa a victimització secundària.

Finalment, passarem al debat de la Proposició no de llei RGE núm. 8344/12, del Grup Parlamentari Popular, relativa a victimització secundària. Per defensar-la té la paraula l'Hble. Sr. Miquel Jerez, per un temps de deu minuts.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. Senyores i senyors diputats, pren la paraula en nom del meu grup parlamentari per defensar una iniciativa dirigida a protegir les persones més vulnerables, les persones més fràgils i les que major indefensió pateixen enfront d'un poder institucional excessivament rígid, especialment en allò que es refereix als procediments.

El concepte de victimització secundària, per qui no l'hagi escoltat mai, es refereix precisament a les conseqüències negatives que pot tenir per a les víctimes la relació amb les institucions que els han de protegir després d'haver estat víctimes d'un delictes. Es tracta d'un fenomen greu, doncs són precisament les institucions les que han de donar suport a la víctima les que finalment generen el perjudici a causa de problemes com llargs terminis d'espera, falta de personal especialitzat, tractaments inadequats, necessitat de relatar o reviu la primera victimització, falta de reconeixement al caràcter de la víctima i despreocupació per aquesta i les seves veritables necessitats.

La victimització secundària té distintes tipologies, però de totes, la que al meu judici està més necessitada sempre en major mesura d'una especial protecció és la que fa referència als processos penals instruïts per delictes sexuals a menors d'edat, en què la víctima continua sent l'element més vulnerable en lloc de convertir-se en l'element més protegit. És una realitat la terrible situació en la qual es troben molts de menors que han estat i són víctimes de delictes sexuals que a més de patir el mal

imperdonable i irreparable de l'agressió pateixen posteriorment un calvari que és el procés penal.

Com saben el nostre ordenament jurídic punitiu no pretén com a altra finalitat primera més que els efectes estrictament punitius i la protecció del menor apareix certament en un pla secundari supeditat -com dic- a l'objectiu principal que és la imposició de la pena a l'autor del delict. El Codi Penal i la Llei d'enjudiciament civil vigents estan més preocupats per aconseguir aquesta finalitat punitiva que per reparar l'autèntica situació del menor. Els nostres procediments penals no assenyalen diferències respecte dels adults, no tenen en compte les necessitats i els drets dels menors, el menor està obligat a declarar no una vegada sinó diverses incitant-lo a recordar novament els fets, a rememorar cada un dels detalls en un ambient molt formal i distant, i això produeix un efecte negatiu, el mateix procés penal es torna en contra de la víctima, el menor, víctima d'un delict sexual, és torna víctima d'un altre maltractament que és precisament l'institucional.

Segons recents recerques aquesta victimització secundària genera als menors un fort estrès i una forta ansietat a l'haver d'actuar, precisament, com a testimonis. Els experts entenen que aquests factors es produeixen perquè el menor, víctima del delict, sol ser sotmès a interrogatoris múltiples no continuats, primer a comissaria, després al jutjat d'instrucció i finalment al judici oral. Entre la comissió del delict i la denúncia hi entre aquesta i el testimoni del menor davant del jutge d'instrucció normalment sol transcórrer un mes. No obstant això, entre la denúncia i la celebració del judici oral pot arribar a transcórrer aproximadament dos anys. Les demores, a més, donen l'oportunitat que apareguin en el menor sentiments de culpa i, per descomptat, es produeixin efectes negatius en la memòria. El transcurs del temps produeix un deteriorament global en l'exactitud dels fets.

Estudiosos del tema han analitzat quines són les deficiències que existeixen en els nostres processos de recerca i d'enjudiciament i han realitzat una sèrie de consideracions que haurien de tenir-se en compte a l'hora d'entendre la realitat que viu el menor quan s'acosta en el dret penal.

En primer lloc, i com a qüestió general, s'ha d'indicar que en la major part dels casos d'abusos sexuals comesos sobre un menor el testimoni d'aquest constitueix prova fonamental, fins i tot l'única, l'única de la qual es disposa. Però quin valor atorga el sistema jurídic a aquest testimoni?, es pot afirmar que existeix una tendència generalitzada a desconfiar de les declaracions del menor, el menor, a priori, no és cregut, per aquesta raó s'enfronta a multitud d'interrogatoris: els familiars, els policies, els metges forenses, el jutge d'instrucció, els advocats i totes les persones que pregunten al menor van a intentar arrencar-li la veritat, el menor se sent que està contínuament i constantment a prova.

D'una altra banda, la mateixa declaració del menor en el judici pot ser una experiència dolorosa, una experiència estressant perquè el menor desconeix el procediment legal. Estudis realitzats sobre les idees que tenen els menors sobre què és un jutjat la resposta coincidia a assenyalar que és un lloc on es porta la gent dolenta, creuen que en cas de no dir la veritat durant el judici seran ells els que aniran a la presó. Existeix també la possibilitat que el menor es trobi amb l'acusat precisament a les instal·lacions judicials, en els passadissos del jutjat. En algunes ocasions la declaració en el judici es fa cara a cara amb el presumpte agressor, la posició física elevada que ocupen els advocats, que ocupen els missers, els jutges, les robes que aquests vesteixen, l'existència de públic a la sala poden intimidar, efectivament, el menor. El menor és forçat a parlar, és forçat a parlar en veu alta i no entén el vocabulari legal que s'empra, no és capaç d'entendre-ho, especialment quan és examinat per l'advocat de la defensa, precisament en aquest precís cas.

Aquesta particular vulnerabilitat dels nens, dels infants, dels menors, víctimes i a la vegada testimonis, reclama especial protecció així com assistència, així com suport apropiat a la seva edat i també, per suposat, al seu nivell de maduresa a fi d'evitar els traumes i minimitzar l'impacte que pot ocasionar la seva participació en un procés judicial de caràcter penal.

Per tot això, el Grup Parlamentari Popular insta el Parlament que insti el Govern de la nació a impulsar l'aportació de recursos, de tots els recursos necessaris, i quantes accions siguin també necessàries, tant substantives com processals, que possibilitin que el testimoni del menor es recapti d'immediat, amb immediatesa a la data dels fets o a la denúncia penal preconstituït en aquell moment prova i assegurant la utilització dels mitjans audiovisuals durant el desenvolupament del procediment amb respecte als principis d'oralitat, immediació i contradicció i procurant que el menor contacti el menys possible amb el seu presumpte agressor i els que intervenen en el seu procés penal evitant, com no pot ser d'una altra forma, el concepte anomenat de victimització secundària.

Moltes gràcies, Sra. Presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Jerez. Pel Grup Parlamentari Socialista té la paraula l'Hble. Diputada Sra. Conxa Obrador, també per un temps de deu minuts.

LA SRA. OBRADOR I GUZMAN:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. El nostre grup, se'ns dubte, donarà suport a aquesta iniciativa que presenta avui el Grup Parlamentari Popular i que fa referència a la protecció del menor davant la victimització secundària. Sembla que és una obligació que tenen les administracions públiques de coordinar-se i de participar activament entre els diferents departaments implicats en la protecció dels menors, però no sempre és així. Si parlem de legislació de justícia i processos judicials referits a menors que han estat víctimes de maltractaments o d'abusos sexuals ens trobam davant situacions que poden ser molt dramàtiques i molt perjudicials per a la salut psíquica i emocional d'aquests menors.

Dins la judicatura, dins l'àmbit judicial ja són moltes les veus que manifesten que el procés judicial es converteix habitualment en un espai de guerra, dic un espai de guerra entre cometes, però realment és un espai on es produeix un enorme grau de violència i que per això és necessari allunyar el menor, víctima d'abusos, d'aquest conflicte si realment el volem protegir.

Compartim la motivació de la proposició que avui presenta el Partit Popular per combatre la victimització secundària, derivada principalment del fet de prestar declaracions davant el seu agressor i també que aquesta declaració es produeixi durant molt de temps, que aquest menor pugui ser requerit una, dues, tres, quatre vegades, les que considera el jutge necessàries per poder arribar a unes conclusions.

Malauradament, els jutjats, la judicatura, no fan servir els mitjans tecnològics que tenen al seu abast avui en dia i la celeritat dels processos no sempre són aplicats pels jutjats de menors. Nosaltres hem vist processos judicials que han tengut un recorregut fins a set anys de procediment, set anys en els quals els menors han estat sotmesos a aquesta pràctica inhumana i a aquesta pràctica agressiva que els deixa amb una indefensió enorme.

Així, demanam que la judicatura sigui flexible i que hi hagi un criteri únic en l'aplicació de les noves tecnologies en el moment de declarar els menors i que els menors no siguin obligats a tenir una compareixença presencial i que hagin de declarar davant dels seus agressors perquè passa el que ha explicat molt bé el portaveu del Grup Popular, que aquests nins o nines es veuen sotmesos a una pressió que moltes vegades és insuportable per a ells. Però trobam que proposar que el Govern de l'Estat implementi els recursos necessaris per evitar aquestes situacions, no basta, no basta perquè no garanteix que tots els jutjats apliquin el mateix criteri i defensin els drets dels menors de la mateixa manera i apliquin les noves tecnologies per evitar que els nins hagin d'anar a declarar, que les declaracions es puguin fer per videoconferència, per exemple.

Nosaltres pensam que per eliminar la victimització secundària d'una manera definitiva és necessària la modificació de la Llei d'enjudiciament criminal, que incorpori, precisament, les declaracions no presencials en la legislació. Només d'aquesta manera es podrà garantir el dret a la protecció dels menors víctimes de maltractes i abusos. I és cert que es produeixin altres circumstàncies que també es poden millorar, però pensam que el fet que el menor hagi de declarar presencialment davant el seu agressor s'ha d'evitar i s'ha de contemplar dins la llei.

Per altra banda, és curiós que el Grup Popular, el Grup Parlamentari Popular, avui demani més recursos al Govern de l'Estat quan aquest ha reduït un 7% el pressupost de justícia, ha llevat 120 milions de sanitat i ha baixat un 11% el pressupost d'educació, un govern de l'Estat que ha fet desaparèixer del pressupost general la partida destinada a les polítiques de suport a la infància i família i que rebaixa un 65% el pressupost del pla concertat que gestionen els ajuntaments per mantenir els serveis socials bàsics. Tot això, Sr. Diputat, són recursos que arriben als menors des de diferents ministeris, de diferents maneres i que han estat rebaixats o eliminats.

Si mencionam el suport que el Govern balear dóna a les polítiques de protecció dels menors ens hem de referir, en primer lloc, a la decisió del Govern del Partit Popular de suprimir la Direcció General de Menors i, en segon lloc, manifestar o dir que la reducció sistemàtica del pressupost per a programes específics destinats als menors així com el pressupost de les conselleries que incideixen en aquest grup de persones menors: sanitat, educació i les corporacions locals ha estat habitual en tots els pressuposts del Partit Popular. Per citar un cas concret, el programa que desenvolupa la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social sobre família i unitats de convivència, que es dedica precisament a la mediació familiar, intervenció familiar i violència paterno-filial, ha vist reduïda la seva dotació, que ha passat de tenir un milió d'euros a 600.000 euros, ha perdut més de 500.000 euros respecte de l'any anterior.

Pensam que haurien de centrar-se a fer feina a l'àmbit autonòmic. Els vull recordar que l'extingida Conselleria d'Afers Socials va crear un protocol de detecció i valoració dels menors que pateixen maltractaments i abusos per tal d'unificar criteris a totes les institucions amb competències en matèria de protecció de menors. L'objectiu d'aquest protocol d'actuacions és millorar l'atenció per reduir precisament la victimització primària i secundària que pateixen els menors que han patit maltractament i garanteixen el compliment dels seus drets i llibertats durant la intervenció de les institucions responsables de protegir-lo a través d'una actuació coordinada i eficaç de les institucions competents.

Els vull recordar que aquest instrument imprescindible per protegir els menors encara no ha estat signat per totes les institucions implicades en aquest àmbit. També és imprescindible que vostès continuïn amb la formació dels professionals dels serveis socials: professorat, metges i policia per detectar els indicis i casos de maltractament el més aviat possible i per poder actuar ràpidament ja que no tots els professionals estan preparats per detectar els indicis de maltractament. Així mateix, és necessari també potenciar el servei especialitzat de tractament terapèutic d'infants víctimes d'abusos o agressions sexuals i de les seves famílies per a aquelles famílies, precisament, que no tinguin mesures de protecció. Formar les famílies protectores és imprescindible per protegir els menors dels abusos comesos a l'entorn familiar.

Ja veuen vostès que dins les competències autonòmiques hi ha molta feina a fer, per això els demanam que centrin les seves iniciatives també a la nostra comunitat. Si volen ser coherents ho haurien de demostrar i això passa per crear estructures executives potents, com era la Direcció General de Menors que varen eliminar, i per no retallar pressuposts socials.

És evident, ja ho he dit al començament, que el meu grup votarà a favor d'aquesta iniciativa, malgrat trobem que és insuficient si no es modifica la legislació vigent, com he dit abans.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Obrador. Pel Grup Parlamentari PSM-Iniciativaverds-Entesa i Més per Menorca té la paraula l'Hble. Diputada Sra. Fina Santiago, per un temps de deu minuts.

LA SRA. SANTIAGO I RODRÍGUEZ:

Gràcies, presidenta. El nostre grup parlamentari s'alegra que el Partit Popular faci una proposició no de llei anti dèficit perquè cregui'm, senyor parlamentari, que el que vostè proposa és més inversió, són més recursos i ja va bé que almanco en un sector, que és un sector, com ha vostè definit, possiblement el més vulnerable o dels més vulnerables dels que feim feina i que necessita recursos dels actuals.

Vostè parla de victimització secundària i efectivament la victimització secundària es refereix sobretot en els processos judicials, però parlant de menors crec que hauríem de fer també referència a aquesta primera victimització, no només perquè siguin víctimes d'abusos sinó les conseqüències negatives per als menors d'aquests abusos. Un menor abusat normalment, en el 95% dels casos, se'l retira de l'escola on tal vegada ha anat durant cinc o sis anys, se'l retira dels seus amics del barri mentre que el pare, que normalment és l'abusador i la mare a vegades la consentidora, poden continuar fent una vida normalitzada. També hauríem de mirar la legislació actual que pareix que protegeix més, en aquests casos, els presumptes abusadors que la víctima.

Efectivament, la victimització secundària afecta que no només és víctima sinó que a conseqüència d'aquesta víctima entres en uns processos judicials que et fan ser una víctima secundària per tot el que genera, per aquesta tardança, a vegades, en el sistema judicial. Per això li deia que el que demanen avui nosaltres li donarem suport, el que demana aquest parlament avui és per exemple que l'únic psicòleg forense que tenim a la nostra comunitat autònoma quan estigui de baixa, que a vegades està de baixa, com qualsevol persona, se'l substitueixi o quan hi ha un jutge de baixa penal o familiar se'l substitueixi, cosa que ara no succeeix. Per tant, ens alegrem d'aquesta sensibilitat del Partit Popular, almanco per aquests menors que estan en aquests processos.

Els efectes secundaris de la victimització són molt negatius per a tothom, però especialment per als menors, es generen processos d'ansietat: hi ha nins que comencen a tenir encopresi que mai no havien tengut; hi ha nins que comencen a tenir neurosis, i quan dic nins hauríem de dir nines perquè la majoria dels menors abusats són nines, normalment produïda per un home, normalment, la majoria dels casos, una persona de la seva família; nines que per exemple comencen a tenir problemes d'ingestió d'aliments; trastorns de la son; trastorns de la conducta. Això només una vegada que ha sortit que és una víctima, que s'ha revelada que és una víctima, que se l'ha reconeguda com a víctima.

Els abusos sexuals ha de ser un dels primers problemes que nosaltres ens hem de plantejar. Dins aquest concepte d'abusos sexuals també entraria tot el tema de maltractaments perquè a vegades els maltractaments infantils encara que no siguin de caràcter abusiu sexualment també arriben a processos penals perquè hi ha hagut violència física cap als menors, però les dades ens indiquen que un 25% dels nostres menors, quan dic dels nostres menors són del nostre entorn cultural, ha estat sotmès a qualche tipus d'abús sexual, des d'un tocament fins a altres tipus d'abusos molt més durs. A aquests també se'ls ha d'afegir els que a vegades són duts pels maltractaments físics molt importants.

Però jo li diria que no només ens hem de centrar en els processos judicials sinó centrar-nos també en el procés de detecció. Aquesta victimització secundària es pot evitar també en els processos de detecció. Quan els psicòlegs, normalment dels serveis de protecció de família, detecten que hi ha un menor abusat aquí ja hi hauria de començar a haver enregistraments de vídeos, enregistraments amb càmeres, enregistraments amb tecnologies adequades perquè aquest enregistrament es pogués dur al forense i que aquest forense pogués donar validació a aquest enregistrament. I tot això, cregui'm, que als serveis de protecció del menor, almanco de la nostra comunitat autònoma, no existeix.

Aquesta manca d'instruments i de tecnologia i de recursos que tenen els nostres serveis fa que el menor hagi de repetir una vegada rera l'altra i davant diverses persones, que al principi desconeix, com ha estat el seu abús, com s'ha produït el seu abús. La lentitud a vegades dels processos judicials també fan que els menors puguin perdre, fins i tot, valor de la prova perquè, com vostè ha dit molt bé, a vegades l'única prova és el testimoni del menor i una de les coses amb la qual es basa el testimoni, qualsevol testimoni, el testimoni del menor també és el detall. Vull dir, com més detall doni un menor més garanties hi ha que no hi hagi una fantasia rera aquesta narració, i si fa cinc anys que s'ha produït l'abús és difícil que aquest testimoni sigui apurat.

Són molts els psicòlegs evolutius i són molts els advocats que expliquen de forma molt clara que un dels desafiaments, i quan dic desafiament és un dels reptes, que té en aquest moment el sistema judicial són els judicis orals amb els menors, millorar aquesta capacitat de rapidesa, que el judici sigui reparador per al menor i que no sigui perjudicial per al menor. I això ha d'anar acompanyat de recursos, ha d'anar acompanyat de recursos informatius al menor, explicar al menor com ho farà, què passarà, què és un judici, com s'ha de produir... Molts experts consideren que s'ha d'acompanyar el menor dies abans a veure la sala, a veure l'edifici, a explicar el que passarà, com estaran, perquè el menor se senti acompanyat. Estam parlant de nins entre 4 i 14 anys, per tant els recursos d'acompanyament i els recursos informatius han de ser diversos.

Com ha dit la portaveu del Partit Socialista la passada legislatura es va fer un protocol tant a nivell de dones com de menors, protocols que s'han de millorar amb el temps a mesura que es practiquin, i per aconseguir la legalitat sobre aquests protocols el sistema judicial tenia molt clara una cosa que es va aconseguir en el cas de les dones; el Consell General del Poder Judicial va donar l'efecte de legalitat a aquest protocol però va tenir una cosa molt clara: es podia fer un protocol fins a la porta del jutjat; a partir d'aquí qui comanda és el jutge, i a partir d'aquí depèn de la sensibilitat del jutge en aquests moments, de la legislació que tenim, que sigui partidari que un menor estigui més protegit o menys protegit. Afortunadament aquesta sensibilitat ha canviat, ha canviat durant temps, jo li diria que em va emocionar com a psicòloga de menors un jutge que va aconseguir que es pactàs una sentència contra un abusador, es va vestir el jutge amb tot el que es posen i es va posar davant la menor i li va dir: *"Yo, que soy un juez y que represento a toda la sociedad, te pido perdón en nombre de todos los adultos porque no te hemos sabido proteger"*. Això és un jutge sensible. En canvi un altre jutge va fer passar la menor per davant son pare, que feia cinc anys que no l'havia vist, i la nina es va orinar a la mateixa sala davant el jutge. Aquesta diferència de jutges..., no podem permetre tractar un menor d'una forma solemne i d'una forma que quasi pareix més que la víctima és el pare i no la menor.

Per tant nosaltres donarem suport a aquesta iniciativa, confiam que aquesta iniciativa doni resultats pràctics i no només sigui una declaració d'intencions. Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Santiago. Vol fer ús de la paraula per contradiccions el Sr. Jerez?

EL SR. JEREZ I JUAN:

Sí, gràcies, Sra. Presidenta, i molt breument, i com no pot ser d'altra forma volem agrair el suport incondicional de tots els grups parlamentaris que donen suport a aquesta iniciativa del Grup Parlamentari Popular precisament per això, per defensar els més dèbils, els més vulnerables i les persones més desprotegides.

I vull aprofitar per dir que dóna especial satisfacció quan un grup parlamentari, en particular aquest portaveu, porta una iniciativa d'aquestes característiques en aquesta comissió i tracta amb persones que saben de la matèria, i ho dic precisament per la portaveu del Grup Parlamentari PSM-Entesa, perquè precisament, sense subestimar en cap moment la intervenció del Grup Parlamentari Socialista -Déu me n'alliberi-, sí que és cert que l'experiència que acumula la Sra. Fina Santiago i els relats que avui ha posat aquí de manifest donen encara molt més sentit i donen més reforç precisament a iniciatives com la que avui el meu grup planteja en aquesta comissió. Per tant els he de dir que des de la satisfacció que això em reporta pens que aquesta iniciativa ha de portar veritablement algun fruit, no és possible que això quedi en res, especialment quan parlem de les persones més vulnerables.

És cert que és necessari un canvi de legislació i crec que és necessari que s'impulsin totes aquelles mesures paral·leles que a la vegada facin possible que la victimització secundària acabi en no-res, i a més a crec que és important també sensibilitzar, sensibilitzar el món jurídic; jo crec que jutges, advocats, procuradors, professionals del món del dret són persones que s'haurien d'implicar en casos com aquests, i crec que la sensibilitat aquí hauria d'adquirir un primer ordre.

Hi ha moltíssimes mesures que es podrien posar en pràctica, aquí s'ha dit, a l'exposició que ha fet cada grup parlamentari. Psicòlegs presents a les declaracions, habilitar espais on es pugui recollir el testimoni del menor en un ambient que ofereixi confiança i que li ofereixi seguretat; testificar en un ambient menys rígid al qual estan altres persones acostumades; evitar, si és possible, la trobada amb l'agressor a les dependències judicials, i utilitzar mitjans tecnològics, també, per evitar situacions desagradables que poden afectar també el resultat final.

Per tant poca cosa més tenc a afegir. És cert que tot això suposa inversió de mitjans materials i, per tant, suposa haver d'aplicar recursos econòmics, però no és la primera vegada que el Grup Parlamentari Popular porta no sé si a aquesta comissió però sí a la Comissió d'Assumptes Institucionals, de la qual som portaveu, qüestions relacionades amb l'Administració de Justícia que comporten també una despesa econòmica, però que consideram absolutament necessària i absolutament imprescindible. No faré cas dels retrets que avui s'han posat de manifest en aquesta comissió perquè crec que allò bé comença bé ha d'acabar.

Moltes gràcies, Sra. Presidenta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Jerez. En conseqüència ho aprovam per assentiment o ho passam a votació?

Queda aprovada, idò, per assentiment la Proposició no de llei 8344/12.

I no havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió.

DIARI DE SESSIONS

DEL

PARLAMENT

DE LES

ILLES BALEARS